

มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยานที่เป็นข้าราชการ

นางสาวนภวรรณ เจนกลาง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-17-5708-5

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

SPECIAL MEASURES FOR PROTECTION
THE PUBLIC OFFICIAL WITNESS

Miss Napawarn Janeklang

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws

Faculty of Law

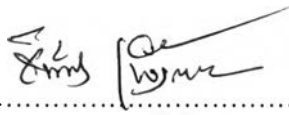
Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-17-5708-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยานที่เป็นข้าราชการ
โดย นางสาวนภวรรณ เจนกลาง
สาขาวิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโยภาส

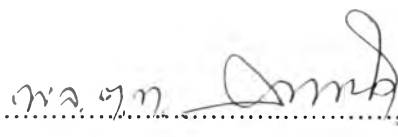
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทนิติศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธิดิพันธุ์ เชื้อบุญชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโยภาส)

..... กรรมการ
(พลตำรวจโทวันชัย ศรีนวนนิต)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ปาริณา ศรีวนิชย์)

นภวรรณ เจนกลาง : มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยานที่เป็นข้าราชการ.

(SPECIAL MEASURES FOR PROTECTION THE PUBLIC OFFICIAL WITNESS)

อ.ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส, 150 หน้า ISBN 974-17-5708-5

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาถึงมาตรการต่างๆ ในการคุ้มครองพยานในคดีอาญาเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการกำหนดเป็นมาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยานที่เป็นข้าราชการ โดยศึกษามาตรการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ประกอบกับศึกษาเทียบเคียงกับระบบคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการ (WHISTLEBLOWER PROTECTION) และกฎหมายคุ้มครองพยานในต่างประเทศ

จากการศึกษาพบว่ามาตรการคุ้มครองพยานทั้งมาตรการทั่วไปและมาตรการพิเศษที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ยังไม่เพียงพอในการที่จะให้ความคุ้มครองแก่พยานบุคคลที่มีสถานภาพเป็นข้าราชการ เนื่องจากข้าราชการเป็นบุคคลที่มีตำแหน่งหน้าที่ที่แน่นอน หากต้องเข้าสู่โครงการคุ้มครองพยานแล้วไม่อาจเปลี่ยนภูมิลำเนา เปลี่ยนชื่อหรือเปลี่ยนอาชีพได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคดีที่เกี่ยวกับการทุจริตในวงราชการซึ่งพยานสำคัญในคดีส่วนใหญ่ล้วนเป็นข้าราชการ การคุ้มครองพยานตามมาตรการทั่วไปและมาตรการพิเศษพบว่ามีปัญหาบางประการ อาทิ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดให้พยานอยู่ในสถานที่ที่ปลอดภัย ปัญหาเกี่ยวกับการย้ายที่อยู่ การเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุลและการดำเนินการเพื่อให้มีอาชีพที่เหมาะสม ดังนั้น สมควรกำหนดมาตรการพิเศษขึ้นมาเสริมเพื่อให้มีมาตรการที่เหมาะสมในการคุ้มครองพยานที่เป็นข้าราชการ โดยให้มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงระหว่างสำนักงานคุ้มครองพยานกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ในการประสานงานกรณีที่ยานในคดีอาญาเป็นข้าราชการ นอกจากนี้ควรจะมีการให้ความรับรองแก่พยานว่าจะไม่ถูกย้ายงานหรือลดตำแหน่งงานอันเนื่องมาจากการหยุดงานเพื่อไปเป็นพยาน และพยานจะได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างแรงงาน เต็มจำนวนในช่วงเวลาที่ไปเป็นพยาน นอกจากนี้ควรนำระบบคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการ (WHISTLEBLOWER PROTECTION) มาปรับใช้ให้เกิดความเหมาะสมเพื่อให้การคุ้มครองพยานที่เป็นข้าราชการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นส่งผลให้เกิดความก้าวหน้าต่อกระบวนการยุติธรรมต่อไป

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....ลายมือชื่อนิสิต.....นภวรรณ เจนกลาง.....

ปีการศึกษา.....2548.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4686258534 : MAJOR LAWS

KEY WORD: SPECIAL MEASURES /PROTECTION / PUBLIC OFFICIAL WITNESS

NAPAWARRN JANEKLANG : SPECIAL MEASURES FOR PROTECTION THE PUBLIC OFFICIAL WITNESS. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.VIRAPHONG BOONYOBHAS, 150 pp. ISBN 974-17-5708-5

This thesis focuses on all sorts of methods relating to protect witness in criminal case for appropriate course to determine the extraordinary measure for protecting the public official witness by studying the measure of Witness Protection Act,B.E. 2003. Also, compares with whistleblower protection and International law involved with witness protection.

This research , I found that both general measure and extraordinary measure which are legislated in Witness Protection Act,B.E. 2003 are improperly to protect the public official witness because the public officer has certainly official rank. If the public officer shall be in witness protection project, that person is unable to change his habitat, name or occupation which the case is particularly involved with governmental corruption and most of witnesses are public officers. Besides, some problem is regard with the general measure and the extraordinary measure such as problem relating to the safeguard place, removal, changing name or surname and appropriate occupation conduct. there should be extraordinary measure to support the public official witness protection. Also, there should be agreement of understanding between the Protection Witness Office and the Civil Service Commission Office for coordinating in case of witness of criminal case is public officer. Furthermore, there should be an certification which the public officer will not be person transfered or downgraded because that person stop working to be a witness in proceeding and witness shall receive full salary or wage in the term to be witness. Moreover, there should be the Whistleblower Protection System to adapt with the public official witness

Field of study.....laws.....Student's signature.....*วิภาวรรณ จันทร์ทอง*
 Academic year2548.....Advisor's signature.....*V. Boonyobhas*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงมาได้ด้วยดีด้วยความเมตตาและกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส ที่ได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้ให้คำแนะนำ ในการค้นคว้า ให้แนวคิด ให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการเขียนวิทยานิพนธ์ รวมทั้งยังได้ สละเวลาในการชี้แนะ แก้ไขข้อบกพร่องทั้งหลาย จนกระทั่งสำเร็จเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียน ขอกราบขอบพระคุณ ในความกรุณาที่อาจารย์ได้มีต่อผู้เขียนเป็นอย่างยิ่ง

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ ที่กรุณาเป็น ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ พลตำรวจโทวันชัย ศรีนวลนัค และอาจารย์ ดร.ปรีณา ศรีวินิชย์ เป็นอย่างยิ่งที่กรุณาสละเวลามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งได้ให้ข้อชี้แนะที่เป็น ประโยชน์ต่อการเขียนวิทยานิพนธ์

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ พลเรือน (ก.พ.) ทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้ข้อมูล คำแนะนำและให้ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์

สุดท้ายนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา-มารดา และบุคคลทุกคนในครอบครัวที่ คอยสนับสนุนในเรื่องการเรียนด้วยดีตลอดมา และคุณวรัทธเนศ โกละกะ ผู้คอยช่วยเหลือ ดูแลและ ให้กำลังใจที่สำคัญที่สุดในการเขียนวิทยานิพนธ์ตลอดมาจนสำเร็จลุล่วงมาได้ด้วยดี รวมถึง เด็กชายนภวรัช โกละกะ ที่เป็นแรงผลักดันและแรงใจที่สำคัญอีกผู้หนึ่งที่ทำให้ทุกสิ่งทุกอย่าง ประกอบกันขึ้นมาเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้อย่างสมบูรณ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	2
1.4 สมมติฐานของการศึกษา.....	2
1.5 วิธีการศึกษา.....	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
บทที่ 2 มาตรการคุ้มครองพยานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546.....	4
2.1 สาระสำคัญของพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546.....	4
2.1.1 หลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครองพยานในคดีอาญา.....	4
2.1.2 พยานที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง.....	5
2.1.3 มาตรการในการคุ้มครองพยาน.....	5
2.1.4 หน่วยงานที่รับผิดชอบ.....	5
2.1.5 ค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายแก่พยาน.....	6
2.1.6 การอุทธรณ์.....	7
2.1.7 บทกำหนดโทษ.....	7
2.1.8 เงื่อนไขในการให้ความคุ้มครองพยาน.....	8
2.2 หลักเกณฑ์การคุ้มครองพยานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน ในคดีอาญา พ.ศ. 2546.....	9
2.2.1 การคุ้มครองตามมาตรการทั่วไป.....	9

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

	2.2.2 การคุ้มครองตามมาตรการพิเศษ.....	13
บทที่ 3	มาตรการคุ้มครองพยานและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยาน ในประเทศต่างๆ.....	19
3.1	การคุ้มครองพยานในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	19
	3.1.1 มาตรการคุ้มครองพยาน.....	19
	3.1.2 รูปแบบการคุ้มครองพยาน.....	22
	3.1.3 องค์กรที่มีหน้าที่ดำเนินการคุ้มครองพยาน.....	23
3.2	การคุ้มครองพยานในประเทศออสเตรเลีย.....	30
	3.2.1 การจัดตั้งโครงการให้ความคุ้มครองพยานแห่งชาติ.....	32
	3.2.2 การคัดเลือกพยานเข้าโครงการคุ้มครองพยานแห่งชาติ.....	33
	3.2.3 การดำเนินการเมื่อพยานเข้าโครงการคุ้มครองพยานแห่งชาติ.....	35
3.3	การคุ้มครองพยานในประเทศญี่ปุ่น.....	36
3.4	การคุ้มครองพยานในประเทศฟิลิปปินส์.....	38
3.5	กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยานในประเทศต่างๆ.....	41
	3.5.1 Whistleblower Protection Act 2005 ของประเทศญี่ปุ่น.....	42
	3.5.2 Whistleblower Protection Act 1989 ของประเทศสหรัฐอเมริกา.....	44
	3.5.3 Public Interest Disclosure Act 1988 ของประเทศอังกฤษ.....	46
	3.5.4 Whistleblower Protection Act 1994 ของประเทศออสเตรเลีย.....	48
	3.5.5 Protection Disclosure Act 2000 ของประเทศนิวซีแลนด์.....	50
3.6	อนุสัญญาสหประชาชาติที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยาน.....	52
	3.6.1 อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ ที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000.....	52

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.6.2	อนุสัญญาขององค์การสหประชาชาติเพื่อต่อต้านการทุจริต (United Nations Convention against Corruption, 9-11 December 2003)	55
บทที่ 4	การคุ้มครองพยานที่เป็นข้าราชการ.....	59
4.1	ความหมายของของข้าราชการพลเรือน.....	59
4.1.1	ประเภทของข้าราชการพลเรือน.....	60
4.1.2	การบรรจุและการแต่งตั้ง.....	60
4.1.3	คุณสมบัติทั่วไปของข้าราชการพลเรือน.....	61
4.1.4	การออกจากราชการ.....	62
4.1.5	สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลของข้าราชการ.....	62
4.1.5.1	ความรู้เกี่ยวกับค่าตอบแทน.....	62
4.1.5.2	ค่าตอบแทนที่ได้รับในระบบราชการ.....	63
4.2	ความหมายของข้าราชการตำรวจ.....	66
4.2.1	การคัดเลือกและการสอบแข่งขัน.....	66
4.2.2	คุณสมบัติทั่วไป.....	66
4.2.3	การออกจากราชการ.....	67
4.3	ความหมายของข้าราชการทหาร.....	68
4.4	ความหมายของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา.....	68
4.4.1	การบรรจุและการแต่งตั้ง.....	68
4.4.2	คุณสมบัติทั่วไป.....	69
4.4.3	การออกจากราชการ.....	70

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.5 ปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองพยานที่เป็นข้าราชการ.....	70
4.5.1 ปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองพยานตามมาตรการทั่วไป.....	70
4.5.1.1 ปัญหาเกี่ยวกับการจัดให้พยานอยู่ในสถานที่ที่ปลอดภัย ตามมาตรา 6 วรรคสามและปัญหาอื่นๆ.....	72
4.5.2 แนวทางแก้ไข.....	75
4.5.2.1 การสืบพยานล่วงหน้า.....	75
4.5.2.2 การนำมาตรการคุ้มครองพยานของประเทศญี่ปุ่น มาปรับใช้.....	77
4.5.3 ปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษ.....	77
4.5.3.1 ปัญหาเกี่ยวกับการย้ายที่อยู่ตามมาตรา 10 (1) การเปลี่ยน ชื่อตัว ชื่อสกุล ตามมาตรา 10 (3) และการดำเนินการ เพื่อให้มีอาชีพที่เหมาะสม ตามมาตรา 10 (4).....	81
4.5.4 แนวทางแก้ไข.....	84
4.5.4.1 การจัดทำบันทึกข้อตกลงระหว่างสำนักงานคุ้มครองพยาน กับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.....	84
4.5.4.2 การนำข้อกำหนดในโครงการคุ้มครองความปลอดภัย และผลประโยชน์ของพยานบุคคลในคดีอาญา (The Witness Protection, Security and Benefit Program) ของประเทศฟิลิปปินส์ มาปรับใช้.....	85
4.5.4.3 การนำระบบคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ให้ข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการมาปรับใช้ (Whistleblower protection).....	85

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.5.5 ปัญหาอื่นๆ.....	86
แนวทางแก้ไข.....	87
4.6 มาตรการที่เหมาะสมในการคุ้มครองพยานที่เป็นข้าราชการ.....	88
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	90
รายการอ้างอิง.....	99
ภาคผนวก.....	101
ภาคผนวก ก. พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546.....	102
ภาคผนวก ข. ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการคุ้มครองพยาน ตามมาตราพิเศษ.....	109
ภาคผนวก ค. ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยกำหนดแนวปฏิบัติการ คุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2548.....	112
ภาคผนวก ง. กฎหมายคุ้มครองพยานของประเทศสหรัฐอเมริกา.....	115
ภาคผนวก จ. กฎหมายคุ้มครองพยานของประเทศฟิลิปปินส์.....	127
ภาคผนวก ฉ. Public Interest Disclosure Act 1998.....	135
ภาคผนวก ช. Whistleblower Protection Act 2005 ของประเทศญี่ปุ่น.....	144
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	150